

BITKİLERİN YAPISI

GÖVDE

BİTKİLERİN YAPISI

Gövde

- ✓ Üzerinde tomurcukları, yaprakları, çiçekleri ve meyveleri taşıyan bitki kısmıdır.
- ✓ Toprakтан alınan su ve minerallerin diğer organlara, yapraklarda üretilen organik maddelerinde köklere taşınmasını sağlar. Taşıma iletim dokusu ile olur.
- ✓ Genellikle toprak üstünde bulunur. Ancak bazı bitkilerde özelleşmiş toprak altı gövdeler de bulunabilir.

Bitkilerde Çeşitli İşlevleri Üstlenmiş Farklılaşmış Gövdeler

Stolon (sürünücü gövde): Toprak üstü yatay ince gövdedir.

Rizom: Toprak altı yatay gövdelerdir. Stolona göre daha kalındır.

Yumru gövde: Rizomların şişkinleşmesi ile oluşmuş toprak altı depo gövdeleridir.

Soğan (Yassı gövde): Şişkinleşmiş yapraklardan oluşmuş toprak altı depo gövdeleridir.

Sarılcı gövde: Özel uzantıları ile bitkinin başka bir yere tutunarak büyümesini sağlayan gövdelerdir.

BİTKİLERİN YAPISI

Genel olarak iki çeşit gövde tipi vardır.

✓ **Otsu gövde:** Monokotil bitkiler ile bazı dikotil bitkilerde görülür. Gövdenin dışı **epidermis** ile kaplı olduğundan iç taraftaki **klorofil** taşıyan hücreler nedeni ile yeşil gözükür.

✓ **Odunsu gövde:** Bazı dikotil ve açık tohumlu bitkilerde görülür. Ağaç ya da çalı formunda olan bitkiler odunsu gövdeye sahiptir. Gövdenin dışı **peridermis** ile kaplı olduğundan kahverengi gözükür. İç taraftaki hücreler klorofil pigmenti taşımaz.

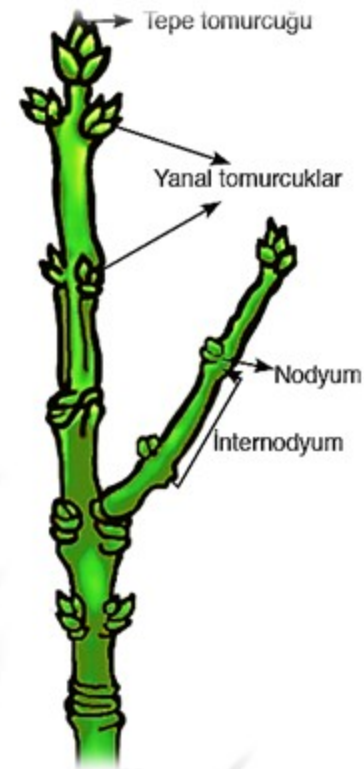
Zeytin ağacında
odunsu gövde

Nane bitkisinde
otsu gövde

BİTKİLERİN YAPISI

Gövdenin Boyuna Kesitinin Yapısı

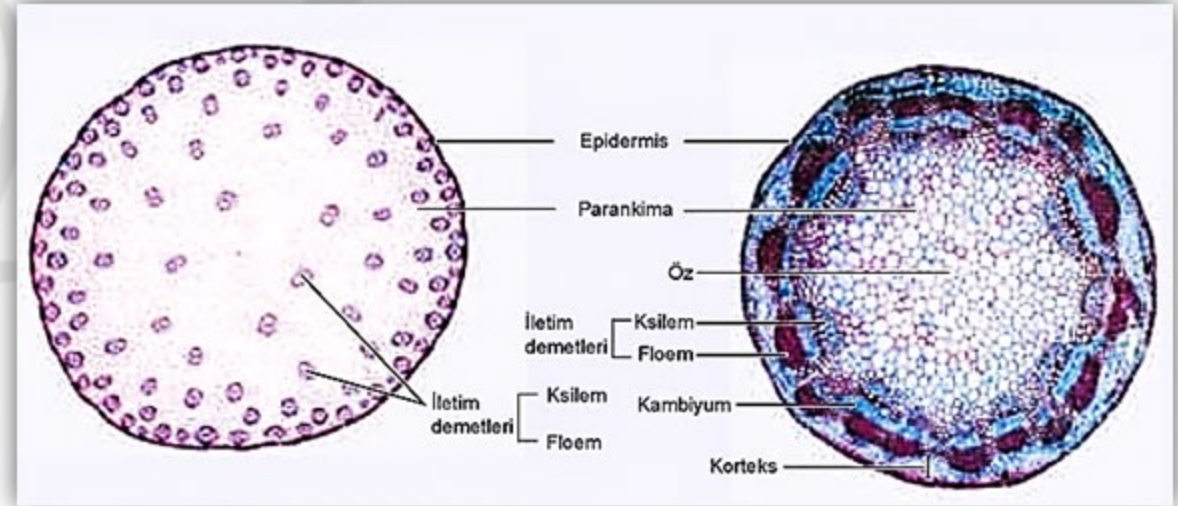
- ✓ Kök büyüme noktası ile benzerdir. Apikal meristem genç yapraklar tarafından korunur.
- ✓ Tohumlu bitkilerin gövdesi tohumlu bitkilere oranla daha gelişmiştir.
- ✓ Gövdenin her dalının uç kısmında tepe tomurcuğu bulunur. Tepe tomurcuğu gövdenin uzamasını sağlar. Yapısı kök büyüme noktasına benzemektedir. Farklı olarak kökteki kaliptranın görevini gövdede tomurcuk yapraklar gerçekleştirmektedir.
- ✓ Gövde üzerinde yan dalların oluşumunu sağlayan **yanal tomurcuk** bulunur. Yanal tomurcukların çıkış yapacağı her noktaya **nodyum** denir. İki nodyum arasına ise **internodyum** denir.
- ✓ Hormonların etkisi ile tepe ya da yanal tomurcuklar aktifleşerek uzama sağlar. Tepe tomurcuğu aktif haldeyken yanal tomurcuklar uzama yapmaz. Buna **apikal dominansi** denir.

BİTKİLERİN YAPISI

Otsu Gövdenin Enine Kesiti

- ✓ En dışta **epidermis** bulunur. Dikotil bitkilerin odunsu gövdeye sahip olanlarında dışta **peridermis** bulunur.
 - ✓ Epidermisin altında parankima dokusu bulunur. Dikotil bitkilerde bu doku **korteks** yapısını oluşturur. Monokotil bitkilerde ise korteks yoktur.
 - ✓ Monokotil bitkilerde parankima içerisine iletim demetleri düzensiz olarak dağılmıştır. Ksilem ve floem arasında kambiyum bulunmaz.
 - ✓ Dikotil bitkilerde korteksin altında iletim demetleri halka şeklinde dizilmiştir. İletim dokularının arasında **kambiyum** bulunur.
 - ✓ Dikotil bitkilerde gövdenin en içinde **öz** bulunur.
- Monokotil bitkilerin gövdesinde ise öz bulunmaz.**

BİTKİLERİN YAPISI

Setin

Hocay